

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli d. 26 April 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af föreskrifterna i 21 Kapitlet Rättegångs-balken, angående gäldande af rättegångskostnad.

Såsom allmän regel i afseende å gäldande af rättegångskostnaden i Under rätt och i Hofrätt stadgar § 3 i nämnda kapitel och Balk: "Den saken tappar, gälde sin vederdeloman det allt åter, som han trängd varit derå kosta." Häriifrån göres i samma § följande undantag: "Finnes någon sak hafva varit så mörk och tvifvelaktig, att man till rättegång skälig orsak haft; eller hafver man sin vederpart på edgång kommit; känne då hvar sin kostnad sjelf;" hvarjemte nästföljande §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 April 1849, stadgar: »Hafver man Underrätts dom för sig, men tappar i Hofrätt; då bör kostnaden å båda sidor mot hvarannan qvittas, der domaren ej finner de omständigheter i något mål vara, att endera ändå rättegångskostnaden gällda bör. Äro i saken åtskilliga käromål, och vinna eller tappa parterna deri ömsom; då stånde ock hvar sin skada." Beträffande rättegångskostnaden hos Kongl. Maj:t i der fullföljda mål finnes särskildt stadgad i 30 Kapitlet 16 § Rättegångs-balken, der det heter: "Gillar Konungen Hofrättens dom; gälde den, som Konungen sökte, sin vederpart kostnad och skada."

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 69, har Herr *P. Engman* anmärkt, hurusom stadgandet i förra delen 4 § i 21 Kapitlet Rättegångs-balken stode i strid med den allmänna föreskriften i 3 § af samma kapitel, samt, att enligt vanlig tillämpning af förstnämnda stadgande så väl i Hofrätterna som hos Kongl. Maj:t, en i underrätt tappande part, som sin sak sedermera hos Hofrätten vunne, icke tillerkändes någon ersättning för rättegångskostnaden vid underrätten; hvilket förfaringssätt motionären icke kunde erkänna såsom rättvist; hemställande motionären derföre: "det Riksdagen beslutar den ändring uti 21 Kapitlet Rättegångs-balken,

att den saken slutligen tappar skall gälda sin vederparts alla rättegångs- och andra kostnader, utan afseende å huru målet blifvit afdömdt i underrätt.“

Lag-Utskottet, som efter erhållen remiss har att häröfver yttra sig, får dervid erinra, att stadgandena i 3 och 4 §§ ingalunda, såsom motionären förmält, stå i strid med hvarandra. Den sednare § innefattar endast ett undantag från den i § 3 stadgade allmänna regel. Detta undantag, liksom den i 3 § jemväl förekommande undantagsbestämmelse, saknar icke giltig grund. Ofta inträffa nemligen fall, der den vid underrätten tappande kan hafva egt skälig anledning att icke utan rättegång gifva sin sak förlorad, och der utgången icke af honom kunnat förutses. Rättegången kan i flera fall hafva varit parternas enda utväg att få utredt ett inveckladt rättsförhållande dem emellan. Stundom kan det ock vara den vid underrätten tappandes fel, att ej förr än i Höfrätten den utredning af saken erhålles, hvarigenom han der blir den vinnande. Billigheten fordrar därför att i sådana fall en hvar af parterna vidkännes sin kostnad å saken, der ej särskilda omständigheter föranleda dertill att den ene bör gälda äfven den andres kostnader, hvilket lagen lemna domaren öppet att pröfva. Mot stadgandet att hvar skall stånda sin skada, då parterna i en sak, som innehåller åtskilliga käromål, ömsom vunnit och tappat, har motionären ej riktat någon anmärkning, och lämpligheten af detta stadgande torde ej heller kunna ifrågasättas.

På grund af hvad nu blifvit anfördt får Utskottet tillstyrka,

att ifrågavarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.
